

1974 8

IDEGENFORGALOM

792.2

2NN

Fürdőváros Budapest?

Nyár van, még akkor is, ha az időjárás ennek a ténynek sokszor ellentmond. *Strandszezon. Idegenforgalmi főszezon.* Nyilván nemcsak az itthoniak, hanem a külföldi turisták is szeretnék strandolni, fürödni. És ha erre vágnak, a legmegfelelőbb helyen vannak, hiszen *Budapest fürdőváros.* Méghozzá világ-hírvé. Így tudjuk, így halljuk ezt hosszú évtizedek óta, mint a jó reklámszöveg, így ivódott belénk. *Róma az örök város, Párizs a fény városa, Budapest fürdőváros.*

Ezek a beidegződések a legveszélyesebbek. Narkotikumként hatnak, az ember nem is emlékszik az eredetére, csak hajtogatja a megszokott szöveget. S ez nem célravezető. A „Budapest fürdőváros” slogan leggyakrabban bizonyára akkor jut eszünkbe, amikor e témakörben kétségeink támadnak. Pl.: nyári hétvégeken, amikor végre sikerül bejutnunk egy zsúfolt, heringes dobozhoz hasonló medencébe, amikor kora délelőtt a „Megtelt” tábla lóg a strandok kapuin, vagy ha — mint mostanában gyakran előfordul — az „Átalakítás miatt zárva” kiírás fogad.

A tisztánlátás híve vagyok, ezért úgy határoztam, kutatásokat folytatok és tények alapján győződöm meg róla: *milyen is volt Budapest, mint fürdőváros, hogyan volt ez régebben?*

Kutatásaim legjobb segédeszközének a „Budapest Székesfőváros Statisztikai Évkönyve” XXIV. évfolyamának kötete bizonyult. Megjelent 1936-ban.

Az *Évkönyv* szerint Budapestnek ebben az időben 19 — részben városi, részben magátulajdonban levő — ún. „úszócsarnoka” volt (ez gyűjtőszó, a strandokat is magába foglalja). A hitelesség kedvéért felsorolom őket: a *Rudas*, a *Széchenyi*, az *Ingyen Duna-fürdők*, a *Császár*, a *Lukács*, a *Nemzeti Sportuszoda*, az *Erzsébet sósfürdő*, a *Danubius*, a *Duna*, a *Gellért*, a *IV. kerületi Dunafürdők*, a *Levente uszoda* (ide csak férfiak járhattak), a *Lágymányosi Levente Vízisporttelep*, a *Palatinus*, az *Aquincumi*, a *Millenáris*, a *Magyar Úszó Egylet* és a *Ferencvárosi Torna Club*, valamint a *Nemzeti Torna Egylet strandfürdője*.

Az 1935. esztendőben ezeket az „úszócsarnokokat” 147477-en vették igénybe. Ugyanebben az évben fővárosunknak 1060720 lakosa volt, s „szállodákban és penziókban 337539 idegen szállt meg”. Hogy utóbbiak közül hányan jártak a strandokra és uszodákba, arra az *Évkönyv* sajnos nem szolgál felvilágosítással. Ha viszont az 1935-ben hazánkban járt összes külföldi és fővárosi lakos — csecsemők és öregek — számát figyelembe vesszük, akkor megbizonyosodhatunk arról, hogy *könnyű volt Budapestnek fürdővárosnak lennie, mivel akkoriban nem úsztak, strandoltak olyan tömegek, mint manapság.* Szeretném nyomban hozzáfűzni, hogy a kérdést leszűkítettem, ugyanis a fürdőváros fogalmába természetesen a gyógyfürdők is beletartoznak. Ezzel a kérdéssel mostanában sokat foglalkozunk, taglaljuk hát ezúttal csupán a budapesti strandok és uszodák problémáit.

Mi a helyzet ma?

A strandolási, úszási kedv óriásira növekedett, s a negyven év előttivel össze sem hasonlítható. A mai ember életformája, igényei egészen mások, több szabad idővel rendelkezik. Szívesen sportol, egyebek között úszik. Világoszte szaporodik a szállodai és a magánuszodák száma.

Budapest strand- és uszodahelyzete az utóbbi 30 évben alig fejlődött — kivéve talán a szolgáltatáso-

kat. Ezzel szemben 1935 óta a főváros lakosainak száma két és félszeresére növekedett és a külföldiek sem százezres, hanem milliós nagyságrendben látogatják. Jelenleg 15 strandfürdők és uszodánk van, tehát kevesebb, mint 40 évvel ezelőtt. Ezek: a *Palatinus*, a *Széchenyi*, a *Szabadság*, a *csepeli*, a *csillaghegyi* (ennek fedett uszodája is van), a *római*, *Pünkösdfürdő*, a *pesterzsébeti*, a *pestlőrinci*, a *kispesti*, a *cinkotai*, az *albertfalvai*, a *Lukács* és a *Rudas*. Üzemeltetjük, kezeljük a *Fővárosi Fürdőigazgatóság*. A felsorolt strandokat és uszodákat 1973-ban kb. 5 millió ember látogatta! Nem csoda hát, ha heringek módjára szorongunk a medencékben.

Bár a strandok és uszodák némelyikének neve a felszabadulás után megváltozott, tudjuk, hogy sok közülük *igen régi és korszerűtlen*. Azt is tudjuk, hogy a háború alatt néhány részben, néhány teljesen elpusztult.

Hogyan alakult a régi uszodák, strandok sorsa?

A *Fővárosi Fürdőigazgatóság* a II. és III. ötéves tervidőszakban igen fontos feladatának tekintette a rekonstrukciós és fejlesztési tevékenységet. A pénzügyi lehetőségek azonban ennek is elég szűk határt szabtak. Az objektumok állagának megóvására, kapacitásbővítésre, a szolgáltatások színvonalának emelésére törekedtek. A IV. ötéves tervidőszak nagyobb beruházásai: *sok évtized után — a tervek szerint — idén novemberben nyílik meg az első új budapesti fürdő, az újpesti.* Ezenkívül a *Gellért pezsgő- és hullámfürdőjének* rekonstrukciójára, a *Dandár fürdő* újjáépítésére és a *Szabadság strand* télielésére kerülhet sor.

Igen fájdalmas téma a Gellért újjáépítése. A gyógyrészleg, kádfürdő működik (ezeket majd a következő ötéves tervben rekonstruálják), a pezsgő- és a hullámfürdő üzemeltetése azonban két évvel ezelőtt leállt, miután az illetékes szervek életveszélyesnek nyilvánították. Tervek szerint a *pezsgő 1975 végére, a hullám 1976-ban készül el.* Építőiparunk kapacitás- és anyagproblémái mindenki előtt ismeretesek. Azonban úgy tűnik, *megfelelő előkészítéssel, szervezéssel* el lehetett volna — s talán még el is lehet — érni, hogy a *Gellért* e két részlegének rekonstrukciója ne tartson három, illetve négy évig.

Sajnos, a strandok és uszodák az V. ötéves tervidőszakban sem szaporodnak, sőt — *megint csak gyérülnek.* Ugyanis nem lehet tovább halasztani sem a *Lukács*, sem a *Széchenyi fürdő* teljes rekonstrukcióját, illetve korszerűsítését. A málladozó vakolatok, potyogó csempék nem nyújtanak vonzó látványt. De ez nemcsak esztétikai kérdés, hanem műszaki probléma is: az öreg falak sok helyütt düledeznek. Ami pedig rendkívül fontos és sürgető: a vízszűrő- és -fogatóberendezéseket minden medencébe be kellene építeni. Jelenleg — egészségügyi okokból — a vizet naponta mindenütt cserélni kell, s ez vízgazdálkodásilag hosszú távon aligha elképzelhető megoldás.

Mindez — és amit még tenni kellene! — igen költséges és nem kis gondot okoz a *Fővárosi Fürdőigazgatás*nak, de erősen lehangoló az úszni, strandolni vágyók számára is. Miben bízunk tehát, mikor lesz Budapest *igazi fürdőváros?* A tények és adatok szerint erre még jó néhány esztendeig várunk kell...

Tényleg várni kell? Nincs valami megoldás?